

Витяг з польового щоденника зведеної експедиції вихідного дня кафедри фізичної географії та картографії ФГГРТ 18 та 19 вересня 2021 року

Склад експедиції сформований протягом близько двох тижнів до початку і являв собою зведену групу студентів різних курсів кількістю 18 осіб, які мали досвід польових робіт та які зарекомендовані як надійні особистості протягом навчання.

Метою експедиції було ознайомлення студентів з оновленим обладнанням для польових робіт (квадрокоптер DJI Mavic 2 Pro, шумомір, польовий набір для визначення кислотності зразків води), батиметрична зйомка ехолотом по фарватеру р. Сіверський Донець та зйомка гідропостів (температура води 18°C, колірність VI, прозорість 1.30 м., рівень забрудненості шумом 51 дБ, вміст кисню – 5, оксид азоту – 0,8, нітриту – 1,5, жорсткість – 9) на окремих ділянках русла. Дана експедиція проводилась в межах Зміївського району Харківської області.

Перед початком експедиції студентам були нагадані правила техніки безпеки та надані рекомендації щодо повторного прочитання інструктажів кожним студентом індивідуально.

Група була зібрана близько 07:55 під головним корпусом ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Організаційна частина та завантаження речей до наданого університетом автобусу була проведена швидко і близько 08:05 автобус з експедицією рушив у бік Зміївського району.

Рухаючись заданим шляхом, автобус був зупинений задля планової закупівлі провіанту для експедиції, яка тривала близько півгодини.

Близько 09:15 експедиційна група зупинилась у місті з координатами N 49°39'11.24", E 36°20'13.16". Група розділена на дві частини: перша частина спустилась до русла та зайнялась підготовкою човна до батиметричної зйомки, а також підготовкою до запуску квадрокоптера, а друга група рушила у бік Зміївських круч.

Шляхом до них друга група зупинилась для огляду місцевості на недіючому пожежному посту, який являв собою оглядову вежу (N 49°39'19.4", E

36°20'47.1"). Поряд з нею було знайдений знищений диск, на якому було розграфлене коло з розміченими градусами для позначення азимуту пожежі. В середині було знайдено робоче місце, місце для відпочинку. Але вежа знаходиться у занедбаному стані без обладнання для роботи.

Далі друга група попрямувала до знаку «Стрілка», до якого дісталась близько 10:47 (N 49°39'37.83", E 36°21'08.76"), де знаходиться оглядовий майданчик. На даній місцевості студенти 1 курсу проходять природничо-наукову практику. Місцевість була повторно оглянута за допомогою біноклю з кратністю 8x30 та відфотографована. З даного майданчику студентам була наглядно продемонстрована робота нового квадрокоптера, яким керувала перша група, що знаходилась біля русла.

Після цього друга група спустилась з правого корінного берега р. Сіверський Донець задля об'єднання з першою групою шляхом спуску вниз по тальвегу балки. Групи об'єднались близько 11:18.

Біля русла річки (N 49°39.381', E 36°21.022') студенти були ознайомлені з процедурою роботи з польовим набором для визначення рівня кислотності зразків води, а також з будовою квадрокоптера DJI Mavic 2 Pro і методом роботи з ним.

Далі група завершила підготовку човна для батиметричної зйомки системою SONAR. Почався запис геоданих щодо руху групи за допомогою трекеру «Garmin» (іноді запис переривався через втрату зв'язку із супутником). О 12:12 відбулося відплиття човна, на якому були один з керівників експедиції та студент, який мав здобути польові дані для дипломної роботи. Взяті дані для першого гідропосту. Група рушила униз по руслу.

О 12:37 група зайшла на територію НПП «Гомільшанські ліси» та спустилась до русла, де мала зустріти човен (N 49°38.895', E 36°20.402'). Були забрані дані для другого гідропосту, був змінений студент для набуття практичних навичок з ехолотом. Близько 12:45 човен відплив від місця зустрічі та попрямував униз руслом.

Група попрямувала до автобусу, який потім попрямував до о. Біле дорогою, що пролягала через міст і далі по лівому берегу. Група дісталась до місця призначення о 13:06 (N 49°37.095', E 36°20.402'). Там студенти були проінформовані щодо приблизного складу флори у воді через її незвичайний смарагдовий колір.

Далі шлях пролягав на захід від о. Біле, де група мала зустріти човен близ однієї з меандр р. Сіверський Донець. Оскільки човен був ще на шляху до місця зустрічі, було вирішено зробити привал та пообідати о 13:29. Близько 13:49 був помічений човен (N 49°37.229', E 36°19.804').

Човен був зустрічений у місці з координатами (N 49°37.361', E 36°19.678') о 13:56. Були узяті дані третього гідропосту. Студент був змінений другим керівником (відплиття о 14:10), а група попрямувала зворотним шляхом до автобусу.

Автобус попрямував дорогою, що йшла паралельно униз за течією русла р. Сіверський Донець та зупинився на правому березі біля мосту через саму річку. Зустріч з човном відбулась у місці з координатами (N 49°37.704', E 36°20.691) невдовзі після 15:00. Після цього студенти мали нагоду особисто ознайомитись з роботою системи SONAR разом з одним з керівників експедиції. Далі було виявлено, що човен пройшов загальний шлях довжиною 9,65 км.

Після цього батиметрична зйомка була завершена, а обладнання було зібране, а група у повному складі рушила автобусом до г. Козача. Місце зупинки: N 49°35.151', E 36°20.734', час: 15:57. У процесі підйому був проведений короткий геологічний екскурс щодо даної місцевості. Варто відмітити, що г. Козача належить до ПЗФ України НПП «Гомільшанські ліси» та охороняється законом. На території зустрічається вовк, лисиця звичайна, борсук європейський, єнотоподібна собака, а також орлан-білохвіст, шуліка чорний, орел-карлик, орел-могильник, тощо.

Інформація щодо г. Козача: «Козача гора - це висока круча, висотою десь 60 метрів, що знаходиться на південь від Коропово та здіймається на Сіверським Донцем.

За легендами, саме на Козачій горі жив Змій Горинич, якому приводили у жертву дівчат. І саме тут і відбувся бій між Змієм та Микитою Кожум'якою. Також саме тут розташовувався козацький Свято-Миколаївський монастир, що був останнім центром волелюбного козацтва. Він був знищений одразу після того, як була ліквідована Запорізька Січ, так як в ньому ховалися бігли козаки. Зараз гора називається саме на їх честь, і в честь цього на ній поставили пам'ятний хрест.» Місце зупинки на вершині: N 49°35.037', E 36°21.140', час: 15:33. Після огляду території та збору інформації був влаштований привал на самій горі. Опісля група у повному складі повернулась до автобусу.

Завершення експедиції планувалось на ННГБ «Гайдари», де було проведено екскурсію на новітній автоматичній метеостанції «Датаспектр», підведені підсумки і де урочисто було завершено дану експедицію. Помічений позитивний ефект даного заходу на морально-психологічний стан колективу, його освіченість та згуртованість.